

Kreativitet og innovation

Af Eyoun Gaard, leder af det færøske erhvervsuddannelseskantor Yrkisdepiin

Mulighederne for at se en mulighed i at afdække ressourcer osv.

Jeg nævnte på konferencen, den mulighed vi har for et til to år basisuddannelser indenfor stil og design, som virkelig er nogle innovative og kreative uddannelser i forhold til det færøske erhvervsuddannelsessystem, da de kan være medvirkende til at vi måske kan få indført erhvervsgodkendt skolepraktik inde på de færøske erhvervsskoler. Dette er nødvendigt da vores økonomi er meget konjunkturbestemt, og antallet af lærlinge i virksomhederne svinger meget alt efter hvordan konjunkturerne forholder sig.

Neden forstående er nogle tanker om gennemførelse af hvordan vi på Færøerne har mulighed for at implementere innovation og kreativitet i vores samfund med hensyn til voksen uddannelserne.

Livlang læring

På Færøerne har vi ikke en veldefineret politik vedrørende livlang læring, og derfor heller ikke en officiel strategi over hvordan vi på Færøerne kan implementere livlang læring, som en del af vores udvikling af samfundet. Vi er ikke med i EU eller EFTA samarbejdet, og har vi derfor ikke mulighed for at nyde godt af de forskellige projekter, som kører i de andre nordiske lande f.eks. Leonardo og andre projekter. Færøernes Landsstyre lavede fra 2005 til 2007 et udkast til en vision, hvor der bliver taget hensyn til livlang læring, der bliver der sagt at:

Visionens overordnede mål, for det udviklende arbejdsmarked, er den livlange læring, og alle som på en eller anden måde er tilknyttet arbejdsmarkedet, skal være med i et udviklingssystem, hvis formål er at udvikle og uddanne et bedre arbejdsmarked.

Visionen kommer med nogle udsagn om, at den ufaglærte arbejdskraft skal have muligheder for at få uddannelse i det nuværende uddannelsessystem, også kommer visionen med muligheden for at give økonomisk støtte fra f.eks. arbejdsløshedsforsikringen. Visionen nævner også at ufaglærte skal have tilbud om fjernundervisning, hvor udgifterne bliver betalt af de almene myndigheder.

Nogle af disse mål er delvist blevet realiserede, i det nye udkast fra arbejdsløsheds-kassen vedrørende et halvt års tilbud om kursus/erhvervstilbud til arbejdsløse med støtte fra arbejdsløsheds-kassen. Det kunne tænkes at, vi i femtiden i trepartsforhandlinger kunne komme et skridt videre herfra, hvor vi f. eks bevægede os i retning af en fond, som ville give støtte til

medarbejdere/virksomheder, som har lyst til give øget kompetence til dem, som er på arbejdsmarkedet. (Det islandske model)

Den livlange læring var i 1960'erne et nyt livs og dannelsesideal. Det lærende menneske levede et godt liv, i og med at læring betød konstant udvikling. Senere er livlang læring blevet en strategi for voksenuddannelse, der indgik i det politiske og sociale projekt med at sikre uddannelse til alle og også ofte lighed gennem uddannelse. Tankegangen var, at jo flere der havde en uddannelse, jo flere var der om at bære byrderne, og mere vækst blev der i samfundet. Sloganet lyder at velfærdsamfundet er betinget af viden og uddannelse. Og skal vi følge med i den globaliserede verden og være blandt de rigeste, er uddannelse ikke blot en politisk ønskværdig situation, men i stigende grad en økonomisk, social og politisk nødvendighed. Og er det denne nødvendighed landsstyret har sat sig som mål med visionen fra 2007. Men her har vi i et problem i forhold til visionen, tallene viser, at vi får ikke alle i uddannelse, og vi har ikke implementeret de værktøjer der skal til for at opnå dette.

Et af disse værktøjer er godkendelse af realkompetence. Hvis vi skal skabe et system for livlang læring, er det nødvendigt med en kompetencegivende uddannelse, som indgår i et sammenhængende system, og at realkompetence kan anerkendes formelt dvs. at uformel kompetence indgår på lige fod med formel kompetence.

Problemet i det nuværende uddannelses system er, at vi ikke har nogen lov vedrørende realkompetence, som f.eks. Danmark og Norge har, dog har vi på erhvervsuddannelsesområdet nogle meritgivende værktøjer, f.eks. hvis du har arbejdet inden for faget, som du har tænkt dig at lære indenfor. Men det er mere et tilfældigt system, som hvert enkelt fagligt erhvervsudvalg tager stilling til. Det skal dog siges, at merit ikke skal forveksles med realkompetence, da det jo kan bruges til at springe over, hvor gærdet er lavest, det er jo ikke meningen. Pointen er, at der ikke skal laves de samme ting to gange, så det system som vi har - skal gøres bedre og skal sættes op i faste rammer, f.eks. ved en lov. Vi kan også udvikle en realkompetencehåndbog som f.eks. Danmark / Norge har. Vi er derfor nødt til hurtigst muligt at få implementeret, f.eks. en lov på dette område, som i en eller anden forstand vil tage højde for livlang læring, og få den indført i vores uddannelsessystem. Og er dette nødvendigt, hvis visionen om de 95 % skal gennemføres, ikke for at vi skal få dem, som er i folkeskolen ind på en ungdomsuddannelse, de unge har i forvejen ingen realkompetence, men det er deres forældre, som også skal ind på en ungdomsuddannelse, eller kortere uddannelse, så vi får uddannelsesmentaliteten ind i vores befolkning. Vi har nu fået dette med i vores reform af erhvervsuddannelsessystemet, så vi arbejder videre med at implementere disse værktøjer på Færøerne.

Visionen siger at ungdomsuddannelserne skal bruges til voksen uddannelserne (livlang læring), samtidig med at differentieringen bliver større, da uddannelserne bliver udbudt som spor, det er det som vores nye gymnasiale reform lægger op til, vedrørende det at lægge uddannelsesinstitutionerne sammen i uddannelsescentre, dvs. at der bliver differentieret fagligt og niveaumæssigt, alt dette er positivt. Men vi er nødt til, som før påpeget, at udvikle værktøjet til vurdering af realkompetencen og derfra arbejde videre. En ting er at have en fin vision, men hvis vi ikke samtidig implementerer de værktøjer, som skal til for at udføre visionen, så skyder vi langt over målet, det er derfor vi har sat en komité til at udforme retningslinjerne for Livlang læring, og det er disse retningslinjer som formodentlig bliver implementeret, når vi går i gang med at udføre erhvervsuddannelses reformen.

Uddannelser til den primære sektor:

På Færøerne har vi en fiskeriskole, som har fire forskellige lærlinge uddannelser – de er:

- Fiskeri- industri- uddannelse (spec. til fiskefiletfabrikker)
- Lakseopdræts- uddannelse
- Travl, net og fiskeriredsskabs- uddannelse
- Landbrugs- uddannelse

Disse uddannelser blev oprettet efter et ønske fra erhvervslivet, og skulle det derfor tænkes, at et samfund, hvis hovedindkomst netop kommer fra dette erhverv, havde et ønske om at have en velkvalificeret og veluddannet arbejdskraft indenfor netop dette område. Uddannelserne blev oprettede i 2003 og derefter, men viser det sig, at erhvervslivet alligevel ikke gør brug af disse uddannelser. Det rådgivende udvalg for erhvervsuddannelser har derfor sat sig spørgsmålet, hvorfor bruger erhvervslivet ikke uddannelserne, som skulle være specielt velegnede og designede til netop primærindustrien vores hovederhverv. Svaret fra erhvervslivet var, at de ønskede en bred håndværker/maskinmand som kunne betjene maskinerne, hellere end en som kun havde forstand på opdræt, de som arbejder i opdrætsvirksomhederne i dag er mænd i 30`erne og derfor skal have deres realkompetencevurdering med sig og så få nogle spidskompetencer på plads. De som er i 30`erne har ikke mulighed for at gå i lære for de har familie og har ikke råd til en mindre indtjening. Igen her mangler vi voksenuddannelser m.m.

Indenfor fiskefiletfabrikkerne er der stor rekruttering af unge og dem som har brug for en uddannelse er formændene eller afdelingslederne. De mente derfor, at de ikke havde gjort nok for

at implementere denne uddannelse inde på fiskefilletfabrikkerne, også har dette noget med status at gøre hvor ungdommen ikke kan lide at fisk "tilfældigvis lugter af fisk"

Dette var mit nøjsomme indslag om innovation og kreativitet i det færøske erhvervsuddannelses-system, der er mange bolde i spil, så forhåbentlig vil vi i de kommende år have mulighed for at få implementeret nogle af de værktøjer som er nødvendige indenfor voksenuddannelser.

Med venlig hilsen

Eyðun Gaard

Leder af det færøske erhvervsuddannelseskantor Yrkisdepiin

www.yrkisdepilin.fo